

SİGORTA PRİMİNDEN KISMEN İSTİSNA TUTULAN ÖDEMELER NELERDİR?

ÖZET

- 1) Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde veya müştemilatında işveren tarafından yemek verilmemesi şartıyla, fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak günlük asgari ücretin %6'sının, yemek verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı (Bugün için günlük 12,94 TL),
- 2) Sigortalılara ay içinde yemek parası olarak nakit ödeme yapılmaksızın, çalıştıkları işyerinin dışında yemek üretimi yapan başka firma veya şahıslar tarafından gerek işyerinde gerekse işyerinin dışında yemek verilmesi halinde, işverenlerce bu firma veya şahıslara fatura karşılığında yemek bedeli olarak ödenen fatura bedelleri,
- 3) Sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla ve fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın; sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan çocuklarından 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 3308 sayılı Kanunda belirtilen aday çırak, çırak ya da işletmelerde meslekî eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yükseköğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarından en fazla iki çocuk için çocuk zammı adı altında yapılan ödemelerin, çocuk başına aylık asgari ücretin %2'si oranındaki tutarı (Bugün için aylık 129,42 TL),
- 4) Aile zammı adı altında yapılacak ödemelerin, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın, sigortalının eşinin Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmaması ve Kurumdan gelir veyahut aylık almaması durumunda, aylık asgari ücretin %10'u oranındaki tutarı (Bugün için aylık 647,10 TL),
- 5) Sigortalı adına ay içinde özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverence yapılan ödemeler toplamının aylık asgari ücretin %30'una isabet eden kısmı, Prime esas kazanca dahil edilmez,

SİGORTA PRİMİNE ESAS KAZANCA KISMEN TABİ TUTULAN ÖDEMELER

5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 97 inci maddesinin 7 inci ve 8 inci fıkralarında sigorta priminden kısmen istisna tutulan ödemeler belirtilmiştir. Aşağıda bu ödemeler ile ilgili hususlar açıklanmıştır.

Yemek ödemeleri;

Sigortalılara yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, işyerinde veya müştemilatında işveren tarafından yemek verilmemesi şartıyla, fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak 16 yaşından büyükler için belirlenen günlük asgari ücretin %6'sının, yemek verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı, prime esas kazançların tespitinde dikkate alınmamakta, dolayısıyla bu tutardan prim kesilmemektedir.

Bu durumda, yemek parası adı altında yapılan ödemelerden prime esas kazanca dahil edilecek tutar,
Brüt Günlük Asgari Ücret x %6= X (Günlük istisna tutarı)

Yemek Parası Verilen Gün Sayısı (Ay içinde fiilen çalışılan gün sayısı) x (Günlük istisna tutarı) = Aylık İstisna Tutarı,

Ödenen Yemek Parası – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Yemek Parası,
Formülü vasıtasıyla hesaplanmaktadır.

Sigortalılara ay içinde yemek parası olarak nakit ödeme yapılmaksızın, çalıştıkları işyerinin dışında yemek üretimi yapan başka firma veya şahıslar tarafından (örneğin yemek kuponu, yemek kartı, yemek çeki karşılığında) gerek işyerinde gerekse işyerinin dışında yemek verilmesi halinde, işverenlerce bu firma veya şahıslara fatura karşılığında yemek bedeli olarak ödenen fatura bedelleri prime esas kazanca dahil edilmemektedir.

Konu hakkında, şuan TBMM genel Kurulunda vergi yönüyle bir düzenleme söz konusudur. Aynı konu ile ilgili SGK tarafından da yönetmelikle düzenleme yapılacağı Plan ve Bütçe Komisyonunda açıklanmıştır. Buna ilişkin düzenleme yapıldığında ayrıca bilgi verilecektir.

Örnek: Aylık brüt ücreti 8.000,00 TL olan sigortalıya 2022/Eylül ayında 500 TL tutarında yemek parası ödenmiştir. Sigortalının ilgili ayda 22 gün fiilen çalıştığı göz önüne alındığında yemek parası adı altında yapılan ödemelerden prime esas kazanca dahil edilecek tutar;

$215,7 \text{ TL} \times \%6 = 12,94$ (Günlük İstisna tutarı)

$12,94 \times 22 \text{ Gün} = 284,68 \text{ TL}$ (İstisna Tutarı)

$500 \text{ TL} - 284,68 \text{ TL} = 215,32 \text{ TL}$ (Prime Esas Kazanca dahil edilecek yemek parası)

Çocuk zammı (yardımı)

Sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla ve fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın sigortalı veya isteğe bağlı sigortalı sayılmayan, kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olan çocuklarından 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim veya 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitimi Kanununda belirtilen aday çırak, çırak ya da işletmelerde meslekî eğitim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmamış ve evli olmayan çocukları ile yaşına bakılmaksızın Kanuna göre malûl olduğu tespit edilen evli olmayan çocuklarından en fazla iki çocuk (iki çocuk dahil) için çocuk zammı adı altında yapılan ödemelerin, çocuk başına 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %2'si,

657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi kapsamında çalışan sigortalıların aynı şartları haiz her bir çocuğu için % 4'ü oranındaki tutarı,

Aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmamaktadır.

Örnek: Özel sektörde çalışan ve aylık brüt ücreti 8.000,00 TL olan (A) sigortalısına 2022/Ağustos ayında 3 çocuğu göz önüne alınarak çocuk başına 200 TL çocuk zammı verilmiştir.

$6.471 \times \%2 = 129,42 \text{ TL}$ (Tek çocuk için istisna tutarı)

$129,42 \times 2 = 258,84 \text{ TL}$ (İki Çocuk için istisna tutarı)

$400 - 258,84 = 141,16 \text{ TL}$ (İki çocuk için prime esas kazanca dahil edilecek çocuk zammı)

Üçüncü çocuk için verilen 200 TL lik tutar için istisna söz konusu olmadığından bu tutarın tamamı prime esas kazanca tabii tutulacaktır.

Aile zammı (Yardımları)

Sigortalılara aile zammı adı altında yapılacak ödemelerin, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın, sigortalının eşinin Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmaması ve Kurumdan gelir veyahut aylık almaması durumunda, 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %10'u,

657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (C) bendi kapsamında çalışan sigortalıların aynı şartları haiz eşi için % 20'si oranındaki tutar aylık prime esas kazançların hesaplanmasında dikkate alınmamaktadır.

Bu durumda, aile zammı adı altında yapılan ödemelerden prime esas kazançta dahil edilecek tutar;
Brüt Aylık Asgari Ücret x %10 = İstisna Tutarı,
Ödenen Aile Zammı – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Aile Zammı,
Formülü vasıtasıyla hesaplanacaktır.

Örnek: Aylık brüt ücreti 8.000,00 TL olan (B) sigortalısına 2022/Ekim ayında 800 TL tutarında aile zammı verilmiştir. Sigortalı (B) nin prime esas kazancına dahil edilecek tutar;
 $6.471 \times \%10 = 647,10$ TL (istisna Tutarı)
 $800 \text{ TL} - 647,10 \text{ TL} = 152,9 \text{ TL}$ (Prime esas kazançta dahil edilecek aile zammı)

Özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine yapılan ödemeler

5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "... işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin %30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazançta tâbi tutulmaz." denilmektedir.

Sigortalı adına ay içinde özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverence yapılan ödemeler toplamının aylık asgari ücretin %30'una isabet eden kısmı prime esas kazançta dahil edilmeyecek, kalan tutar ise ödendiği ayın prime esas kazancına dahil edilmektedir.

Özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payı adı altında işverenlerce yapılan ödemelerden prime esas kazançta dahil edilecek tutar;
Brüt Aylık Asgari Ücret X %30 = İstisna Tutarı,
Özel Sağlık Sigortası Primi + Bireysel Emeklilik Katkı Payı – İstisna Tutarı = Prime Esas Kazanca Dahil Edilecek Özel Sağlık Sigortası Primi ve Bireysel Emeklilik Katkı Payı Tutarı,
Formülü vasıtasıyla hesaplanacaktır.

Örnek: Aylık brüt ücreti 10.000,00 TL olan (D) sigortalısına 2022/Eylül ayında 2.000TL tutarında bireysel emeklilik katkı payı ödemesi yapılmıştır.

$6.471 \times \%30 = 1.941,3$ (İstisna Tutarı)

$2.000 - 1.941,3 = 58,7$ TL ((Prime esas kazançta dahil edilecek tutar)

Buna karşın, sigortalının özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payının ödendiği aydaki prime esas kazancının, 5510 sayılı Kanununun 82 inci maddesine istinaden belirlenen prime esas kazanç üst sınırının üzerinde olması halinde, söz konusu özel sağlık sigortası ve bireysel emeklilik katkı payları takip eden iki ayda üst sınır aşılmamak kaydıyla sigortalının prime esas kazancına dahil edilmektedir.

Sigortalı adına işveren tarafından yalnızca özel sağlık sigortası primi veya yalnızca bireysel emeklilik katkı payı ödenmiş olması durumunda ise, prime esas kazançta dahil edilecek tutar, ödenen özel sağlık sigortası primi veya bireysel emeklilik katkı payı üzerinden %30 oranındaki istisna tutarının düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Saygılarımızla...

Mevzuat Sirküleri